Hukuk Bölümü 2007/347 E. , 2008/17 K.

- 2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFIK KANUNU HK
  - KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 27

"İçtihat Metni"

Davacı : A.F.K.

Davalı : Ankara Valiliği

OLAY : Ankara Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nün 28.4.2004 gün ve 838273 sayılı trafik ceza tutanağı ile, Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. maddesinin 5. fıkrası uyarınca(1. kez ihlal) para cezası verilmiş ve bu ceza tutanağını trafik suçlusu olarak Yurdaer Arapsun imzalamıştır. Aynı zamanda adı geçen kişinin sürücü belgesine geçici olarak el konulmuştur.

Davacı A.F.K., 06 AE 2653 plakalı Opel Vectra marka aracın kendisine ait olduğunu, trafik ceza tutanağında aracın 06 AE 2653 plakalı ve 1995 model Pejo marka olduğu belirtilmiş ise de; şahsına ve aracına ait olmayan, ancak, aracına ait plakaya kayıtlı bulunan trafik cezasının kaldırılması istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANKARA TRAFİK İŞLERİNE BAKMAKLA YETKİLİ 6. SULH CEZA MAHKEMESİ; 27.4.2005 gün ve D.İş:2005/1038, K:2005/890 MTF sayı ile, itiraz eden dilekçesinde, 06 AE 2653 plakalı aracına Çankırı Caddesi Yıba Çarşısı kavşağında 28.4.2004 tarihinde saat:02.14'de Pejo marka aracın sürücüsü olan Yurdaer Arapsun'a 340.900.000.-TL para cezası tatbik edildiğini, ancak şahsına ait olan ve 5.11.2003 tarihinde trafiğe çıkan 06 AE 2653 plakalı Opel Vectra marka aracı ile 28.4.2004 tarihinde İskenderun Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğü İsdemir Gümrük Müdürlüğü'nde onay memuru olarak görev yaptığını, suçun oluştuğu tarihte ne arabası ne de şansının Ankara'da bulunmadığını, suçu işleyen şahsı tanımadığını, konu ile ilgili olarak Ankara Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'ne yapmış olduğu itirazın, ilgili Kurumdan alınan 4.4.2005 tarihli, 87975 sayılı yazı ile, cezanın takibi ve tahsili ile ilgili işlemlerin vergi dairesince yürütüldüğü gerekçesiyle reddedildiğini, trafikte plakaların tüm ülkede tek olması gerektiği gerçeğinin göz önünde bulundurulduğunda, aracının plakasını kullanan şahıs hakkında sahte plaka kullanmadan gerekli işlemin yapılmasının gerektiğinin açık olduğunu, belirttiği nedenlerden dolayı cezanın iptal edilmesini itirazen talep ettiği, trafik ceza tutanağının 28.4.2004 tarih, DG838273 sayılı makbuzun yüze karşı tanzim edilip aynı tarihte tebliğ edildiğinin anlaşıldığı, Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin 25.9.2002 tarih, 2002/13290 Esas, 2002/12428 Karar sayılı ilamında; 2918 sayılı Kanun'un 116. maddesi kapsamında bulunmayan ve ilgilinin imzasını taşıyan yüze karşı düzenlenmiş trafik ceza tutanağına vaki itirazın incelenmesi görevinin idare mahkemesine ait olacağının belirtildiği, ayrıca trafik ceza tutanağı incelendiğinde, suçun 1. kez alkollü araç kullanma suçu (48/5) olduğu, 2918 sayılı Yasa'yı değiştiren 4550 sayılı Yasa'nın 2. maddesi ile ek 13. maddesi uyarınca bu suçla ilgili itiraz ve davalara idare mahkemesinde bakıldığı, bu nedenle, itiraza konu edilen 28.4.2004 tarih ve DG.838273 sayılı trafik ceza tutanağının yüze karşı tanzim edilip trafik ceza tutanağının Yurdaer Arabsun'a tebliğ edildiği anlaşıldığından, ayrıca suç, 1. kez alkollü araç kullanma suçu olduğundan, Yargıtay ilamına göre de yüze karşı düzenlenen trafik ceza tutanaklarına karşı yapılan itirazlara Mahkemelerince bakılamayacağı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar; kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, aynı istemle 27.5.2005 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 11. İdare Mahkemesi; 22.6.2005 gün ve E:2005/1057, K:2005/996 sayı ile, davayı ehliyet yönünden reddetmiş; bu karara davacı tarafından yapılan itiraz üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi; 30.11.2005 gün ve E:2005/4360, K:2005/4836 sayı ile, anılan mahkeme kararını bozmuştur.

Bunun üzerine, ANKARA 11. İDARE MAHKEMESİ; 21.6.2007 gün ve E:2006/829 sayı ile, A.F.K. tarafından kendisine ait 06 AE 2653 plakalı araca düzenlenen trafik para cezasının iptali istemiyle Ankara Valiliği'ne karşı açılan davada Ankara Valiliği'nin 1. cevap dilekçesinde görev itirazında bulunulduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 115. ve 116. maddeleri ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddelerinden söz ederek, dava dosyasının incelenmesinden, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde görevli polis memurunca düzenlenen 28.4.2004 tarih ve 838273 sayılı trafik ceza tutağında sürücü Yurdaer Arapsun adlı kişiye alkollü araç kullanması nedeniyle 340.900.000.-TL para cezası verildiği ve kullandığı aracın plakasının 06-AE-2653 olarak yazıldığı, adı geçen kişinin ehliyetine de aynı tarih ve 10755 sayılı "Sürücü Belgesi Geri Alma Tutanağı" ile el konulduğu, anılan plaka numarası davacının Opel Vectra markalı arabasına ait olduğundan, davacı tarafından araçla ilgili bir belge almak istediğinde öğrenildiği, trafik cezasının iptali istemiyle Ankara 6. Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın anılan Mahkemenin Değişik İş 2005/1038 ve 2005/850 sayılı kararıyla idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle reddi üzerine de bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı, olayda davacının yüzüne karşı verilmiş bir para cezası bulunmadığı gibi davacı ile sürücü belgesine el konulan kişinin de farklı olduğu, dolayısıyla 5326 sayılı Yasa'nın 2. maddesiyle 27. maddesinin 1 ve 8 numaralı bentlerine göre ortada kabahat niteliğinde olan bir para cezası bulunmakta olup, bu ceza kapsamında davacıdan farklı bir kişinin sürücü belgesine el konulduğu, bu durumda somut olaydaki isteme göre uyuşmazlığın adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin karar vermesine değin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Erdoğan BUYURGAN, Habibe ÜNAL, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Gürbüz GÜMÜŞAY'ın katılımlarıyla yapılan 04.02.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk

Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 2918 sayılı Yasa'nın 48. maddesinin 5. fıkrası uyarınca(1. kez ihlal) sürücünün yüzüne karşı düzenlenen trafik ceza tutanağı ile verilen para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

Uyuşmazlığın esasını, trafik zabıtasınca uygulanan cezalarla ilgili davalara adli ya da idari yargı yerlerinden hangisinin bakacağı hususu oluşturduğundan, ilgili yasal düzenlemenin ceza uygulamasına ilişkin sistematiğinin incelenmesi gerekmektedir.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile getirilen sistemde, karayolları üzerinde yolcuları, yayaları ve trafiği tehlikeye sokan ve suç oluşturan eylemler, esas itibariyle, iki grupta ele alınmış; bir kısmına trafik zabıtasınca para cezası, diğerlerine mahkemelerce hafif para cezası veya bu cezanın yanında hafif hapis cezası, belgelerin geri alınması ve iptali cezası veya işyerlerinin kapatılması cezası verilmesi öngörülmüştür.

İdarenin organları eliyle idari usullere göre uygulanması ve idare hukukunun bir müeyyidesi olması nedeniyle, idari işlem niteliğini taşıyan ve bu yönüyle adli cezalardan ayrılan idari cezaların yargısal denetiminde, kural olarak, idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Ancak, yasa koyucu tarafından, idari cezalara karşı ilgililerin sadece yapılan tespitin gerçeğe aykırılığı ile maddi ağır yanlışlıklar bulunduğunu ileri sürerek yapacakları itirazlarda, haklı neden ve kamu yararı bulunması halinde adli yargı yerinin görevli kılınması olanaklı olup; bu halde, yetkili mahkemenin adli yargı yeri olduğunun ilgili yasada açıkça belirtilmesi gerekir.

2918 sayılı Yasa'nın "Adli Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması" başlığını taşıyan Dokuzuncu Kısmı, iki ayrı Bölüm halinde düzenlenmiş; "Adli Kovuşturma" başlıklı Birinci Bölümde yer alan 112. maddede, bu Yasadaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri belirlenmiş olup, anılan maddenin 4550 sayılı Yasayla değişik birinci fıkrasında "Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır." hükmüne yer verilmiştir.

"Cezaların Uygulanması" başlıklı İkinci Bölümde yer alan 115. maddede, 116. maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere, para cezaları ile mahkemelerce verilen ve sadece hafif para cezalarına ilişkin olan hükümlerin kesin olduğu(**30.01.2008 gün ve 26772 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin** 12.12.2007 gün ve **E:2003/105, K:2007/98 sayılı kararı ile,** 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3493 sayılı Yasa ile değiştirilen 115. maddesinin son fıkrasının; "...para cezaları ile..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline, iptal edilen ibare nedeniyle uygulanma olanağı kalmayan "116 ncı maddede öngörülen itiraza ilişkin hüküm saklı kalmak üzere..." bölümünün de 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinin ikinci fıkrası gereğince iptaline karar verilmiştir); 116. maddede, trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenen ve sürücüsü belirlenemeyen araçlara tescil plakalarına göre trafik zabıtasınca tutanak düzenleneceği ve trafik zabıtasının yetkisi dahilindeki para cezalarına karşı araç sahiplerinin cezanın bildiriminden başlayarak yedi gün içinde "yetkili mahkemeye" itiraz edebileceği ve itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlerden, 2918 sayılı Yasa'da öngörülen cezaların büyük ölçüde adli ceza kapsamında düşünülerek Hakim tarafından verilmesi esasının benimsendiği; para cezaları olarak sözü geçen idari cezaların kesin olduğuna işaret edilmek suretiyle bu cezalara karşı itiraz yolunun kapalı tutulduğu(yukarıda sözü edilen Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararına kadar); ancak, sadece 116. madde kapsamında bulunan idari para cezası ile ilgili ve sınırlı olarak itirazı incelemekle adli yargının yetkili ve görevli kılındığı anlaşılmaktadır.

Ne var ki; Yasa koyucu tarafından, mahkemeler tarafından verilen hafif hapis cezalarının genellikle 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 4. maddesi gereğince hafif para cezasına çevrildiği; mahkemelerce sanıklar ile tutanak düzenleyen görevlilerin duruşmaya çağrılarak dinlenmesi nedeniyle zaman kaybının doğduğu gerekçesiyle ve Devlet hizmetlerinin süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak, mahkemenin iş yükünü azaltmak ve görevlilerin zaman kaybını önlemek amacıyla çıkarılan 3.11.1988 tarih ve 3493 sayılı Yasa ile, bazı Yasaların (6831, 1475 ve 2926 sayılı) yanı sıra 2918 sayılı Yasa'da daha önce mahkemelerce verilmesi öngörülen bir kısım cezalar, idari cezaya dönüştürülmüştür. 3493 sayılı Yasanın 44. maddesi ile yapılan değişiklik sonucunda, cezanın idare tarafından verilmesi esası benimsenmiş; ancak, anılan 3493 sayılı Yasa ile değişikliğe uğrayan 6831, 1475 ve 2926 sayılı Yasalarda getirilen idari cezalara karşı yapılacak itirazların mercii olarak sulh ceza mahkemeleri gösterilirken, 2918 sayılı Yasa'da aynı doğrultuda değişiklik yapılmasına karşın, idari cezalara karşı yapılacak itirazların merciini belirten bir hükme yer verilmemiştir.

Buraya kadar yapılan açıklamaların ışığında: 2918 sayılı Yasa'nın 48. maddesinde;

"Uyuşturucu veya keyif verici maddeleri almış olanlar ile alkollü içki almış olması nedeniyle güvenli sürme yeteneklerini kaybetmiş kişilerin kara yolunda araç sürmeleri yasaktır.

(Değişik: 8.1.2003 - 4785/3 md) Uyuşturucu veya keyif verici maddelerin cinsleri ile alkollü içkilerin etki dereceleri ve kandaki miktarlarını tespit amacıyla, trafik zabıtasınca teknik cihazlar kullanılır. Tespit usulleri ve muayene şartları, Sağlık Bakanlığının görüşüne uygun olarak hazırlanacak yönetmelikte düzenlenir.

Bu madde hükmüne uymayan sürücüler derhal araç kullanmaktan men olunur.

(Ek: 17.10.1996 - 4199/20 md; Değişik : 21.5.1997 - 4262/4 md.) Toplu taşım araçlarında sigara içilemez. Sigara içenler hakkında 4207 sayılı Tütün Mamüllerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun hükümleri uygulanır.

(Değişik: 8.1.2003 - 4785/3 md) Yönetmelik ile belirtilen miktarların üzerinde alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücülerin, suçun işlendiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; birinci defasında sürücü belgeleri altı ay süreyle geri alınır ve haklarında 265 300 000 lira para cezası uygulanır…"

Hükmüne göre olayda, trafik zabıtasınca uygulama yapılmış olup, bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Yasada idari

cezalarla ilgili davalarda (116. maddedeki itiraz yolu hariç) görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; bu Yasada gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işaret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamış olması karşısında ve göreve ilişkin genel kurala göre, uyuşmazlığa konu edilen davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekeceği açıktır.

Olayda, her ne kadar davacı ile nezdinde trafik ceza tutanağı düzenlenen kişi farklı ise de; trafik ceza tutanağının yüze karşı düzenlenmiş olması karşısında, uyuşmazlığa konu edilen idari para cezasının 2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesine göre verildiğinden söz etmek ve görevli mahkemeyi bu hüküm uyarınca belirlemek mümkün değildir.

Öte yandan; 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun Geçici 2. maddesinde, "Bu Kanun hükümleri, yürürlüğe girdiği tarih itibariyle idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idari yaptırım kararları hakkında uygulanmaz." denilmesi ve İdare Mahkemesinde davanın açıldığı tarihin 27.5.2005 olması nedeniyle, bakılan uyuşmazlıkta, bu Yasa hükümlerinin uygulanmayacağı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 11. İdare Mahkemesi'nce 21.6.2007 gün ve E:2006/829 sayı ile yapılan BAŞVURUNUN REDDİNE, 04.02.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.